

VII. а въ втората сричка се запазва навредъ, гдѣто името не се е съкратило, като въ нѣкои срѣднѣвѣк. лат., пров., френски форми (вж. и Kavaïin). Изключение правятъ 1) Bugerî (лат.), bulgherî (итал.), Bolgeraland (сканд.), и Belger, руск. Болгѣры, Болгѣр; е, о = а се обикновѣва отъ безтонността на сричката. Ударението е на първия слогъ (вж. IX.). 2) Въ татарски форми името се приспособѣва къмъ закона на звуковата хармония, отъ тамъ бұләр, биһәр и пр.

VIII. р не изпада нигдѣ; з въ ар. боргаз, булаз е погрѣшка. Сжщо и н въ блкан, нам. р. Въ ар. боргал имаме обикновѣнна прѣмѣтка.

р е и крайниятъ звукъ на името. Окончанията -os, -z, -us, -ius, -es, -i, -ii, -inъ, -и, -o, -e и пр. сж прибавени относгъ. Голата форма имаме въ сръбск бугар, въ източнитѣ названия (ар., тат., перс. и пр., вот. и пр.), въ арменската география и пр. Колѣбанията между плуралнитѣ форми i, es въ латинск. се дължатъ на това, че името се склѣня ту по второ, ту по трето склонение. Най-старитѣ лат. форми (Касиодоръ, Еннодий, Хроногр. отъ 354 г. у Момз. ср. тукъ 521 заб. 1: Ziezi ex quo Vulgares) прѣдставятъ nom. plur. Bulgares, gen. bulgarum, dat. bulgaribus. Това прѣдполага nom. sing. Bulgar. (III. скл.).¹⁾ Plur. Βουλγαρες (по III скл.) изисква и гр. ф. Βουλγαρες (въ лични имена), у крижанца Vulgaris apanthropos.

IX. Акцентътъ е билъ несъмнѣнно на първия слогъ. Това не може да се докаже наистина отъ старобългарскитѣ, старосърбскитѣ и старорускитѣ паметници, защото ударението почва да се означава тукъ едва въ XIV. вѣкъ,²⁾ то става явно обаче отъ акцента на грѣцката транскрипция: Βουλγαρος, Βουλγαροι (прѣмѣста се правилно на прѣдпослѣдната сричка прѣдъ дълга гласна), отъ народнитѣ латински форми Bulgari, Bulgri, Bugri, отъ сегашното италианско, испанско и португалско произношение, което е запазило най-добръ стария латински акцентъ — bulgaro, отъ провене. Bolgre, отъ френск. boghre и bougre, а се вижда ясно и отъ сегашното сръбско ударение: бугарин. Това ударение (двоструки, двоенъ акцентъ³⁾), както е извѣстно, стои днесъ тамъ, гдѣто е било и въ стария славянски езикъ (Ср. Цомсъ, За удар. въ бълг. езикъ, Обм. VI., р. 39.). Най-сетѣ могатъ да се приведатъ и днешнитѣ български диалектични форми, въ които акцентътъ е навредъ на първия слогъ, освѣтъ въ тѣх, гдѣто името е било принудено да се подчини на особенитѣ закони на мѣстното ударение. Цѣла Македония въ това отношение може да се раздѣли на двѣ части. Въ едната прѣобладава така наречениятъ пригъбски акцентъ (на третия слогъ прѣди край, Пригъбско, Дебърско, Охридско, Рѣсенско) съ постоянно мѣстене на ударението споредъ числото на сричкитѣ, тамъ имаме бугарин, бугаринъ, но съ члѣтъ бугаринот, бугарчина, богарчинъ, Бугарина и пр.; другата има постоянно ударение на прѣдпослѣдния слогъ (костурски

¹⁾ Могло би и Bulgaris като vulgaris, ако не прѣчеше ударението, което е било сигурно на първия слогъ.

²⁾ Срѣднобългарски ръкописи съ ударения ни сж извѣстни едва отъ първата половина на XIV. в., сръбски и руски още по-късно отъ половината на вѣка. Вж. въ том Сборникъ стат. на Соболевскій върху стб. стихотворения, р. 314.